

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“, eMS
ROBG-420

ТЕРЕННО
АУДИОВИЗУАЛНО ПРОУЧВАНЕ
НА ТРАНСГРАНИЧНИ РИБАРСКИ ОБЩНОСТИ

ИНТЕРВЮ
Георги Ангелов, Видин

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

www.interregobg.eu

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Може ли на „ти” да си говорим?

Да.

Моля те да се представиш.

Казвам се Георги Ангелов, роден съм 1975 г. в град Видин.

Какво образование имаш, къде си учил?

Средно образование имам, електротехника - специалност.

И си рибар? Всички казват, че си рибар.

Да, и съм рибар от дете. Дядо ми - лека му пръст! - беше рибар в „Държавен риболов”, баща ми - лека му пръст! - беше рибар... С брат ми също сме риболували, и до ден днешен, когато имам време...

Какво ще ми разкажеш за тази снимка?

Тая снимка - тук сме аз и моя брат, това е пред жилищния блок, където живея сега, било е някъде 90-те години - 1997-98 г. Какво да ви разкажа друго?

Колко годишни сте тук?

Аз съм на 23-4 г., той е по-голям от мен с четири години. Това е една от моруните, дето сме хванали.

Разкажи ми колко беше голяма, как се случи?

Предимно зимно време ги ловяхме, и пролетта - тя тогава мигрира, есенно-зимна миграция и после пролетна, навлиза от Черно море, мигрира с цел да си хвърли хайвера. Риболова се състоеше в това, че риболувахме в най-студените месеци - всеки ден - студ-нестуд, сняг, вятър, трябваше да излизаме в реката да проверяваме уредите и ако имахме късмет...

Как се хваща такава чудовище, колко килограма е това?

Тази специално е по-малка, не си спомням точно, но рядко се ловят риби под 100 килограма. Всъщност „ловяха се” - да говоря в минало време, защото отдавна вече са забранени. По-труден е самият риболов заради условията нали - пак ще повтора,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

защото студът е голям, лодката замръзва... Самата риба - да, това са доста силни риби.

Човек трябва да внимава, много.

Опиши ми процеса - колко души излизат в лодката?

Двама, по двама човека сме риболували. Трудно е да се риболува сам на такива риби, защото това са си силни риби, достигат от 100 до 300-400 килограма. Рядко вече са се ловили над 300 кг. риби. Но по литература ги дават до тон-тон и половина, че може да достигнат, но това е било в далечното минало. Сега, тия години трудно ще достигне. И е хубаво, че го забраниха тоя риболов на есетровите риби, защото може би идните поколения - нашите деца, нашите внуци, ако сме живи и здрави, те няма и да ги познават. Самият риболов е интересен до такава степен - на мен ми е бил страшно интересен, защото - първото, обичта към Дунав, второ - обичта към риболова, на нас това си ни е от потекло, а и другото беше - ние на това разчитахме, за да преживяваме. Риболувахме най-вече заради хайвера, което в днешни дни е довело до масово изстребване. Тя трудно се възпроизвежда. Не знам дали знаете, но женските при есетрата и при моруната достигат полова зрялост от 14 до 17-годишна възраст. Така го четем по литература, това учените го доказват. Трудно съзрява - горе-долу като човека е. Знаем за тях, че са праисторически риби, запазили се до ден днешен. Достойни риби за рибари, достойни за улов, като трофеи. Не се забравя такъв улов - дори и една да хванеш.

Колко моруни си хващал?

Аз не съм наловил много - осем моруни съм хванал. Най-голямата ми е около 320 килограма. Съжалявам, че снимките не са тук - имам снимки с тях. Но - чувал съм и за по-хубави екземпляри.

Как се лови - излизат двамата души в лодката...?

Да. Самият риболовен уред - кърмак - това са големи куки, 4-милиметрова стомана, с тапи на тях, стръв не се слага, те са на 45-50 см една от друга, тапата е вързана с конец. Това са статични уреди, които се залагат на дъното с котви да не мърдат. И като ги заложеш, от течението куките постоянно играят. Тя е предимно дънна риба, тя такъв начин на живот води есетровата риба - есетрата, моруната, пъстругата, това са дънни риби, и като мине, куките са много остри и като я закачи куката, предполагам от болката тя започва да се върти насам-натам и вече я набиват и другите куки. Доста нехуманен начин, но това е останало от прадедите ни и за техния улов това беше начинът. С мрежи са ловени - баща ми е ловил, дядо ми е ловил, но по-малки, защото самите мрежите не могат да удържат, тя е силна риба, къса ги. До стотина килограма, докато кърмаците ловят и по-големи.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

И с кърмаците?

Рибата се хваща, те куките са се набили по нея - две-три-пет, и я обездвижват и тя няма накъде да мърда.

Как я издърпвате толкова голяма риба в лодката?

С едни котвички, с въже. Кърмака стои долу на дъното заложен, ние знаем къде се намира, в кой участък риболува тая лодка, къде риболува другата, всеки си гледа неговите кърмаци и си ги проверява. Въжето трали долу по дъното, докато стигне кърмака и го закачваме - закача основното въже (ние му казваме „майка“) и тук са куките. Закачи го и ние дърпаме нагоре. Тя, колкото и да е голяма, се вдига, ние усещаме, че има риба. И вече горе до самата лодка с едни куки на дървена дръжка - казваме им „ликот“, с тях удряме, за да можем да я докараме и да я вържем за опашката, да я обездвижим. Там най-вече трябва да си внимателен, да се пазиш много, защото тя се бунтува, като всяко животно търси начин да се спаси. И цялата процедура е такава.

И после?

После връзваме я за лодката, така по борд на лодката за главата и за опашката, и с двигателя на буксир изкарваме я на брега и там я товарим, в открит Дунав не смеем да я товарим, защото тя е тежка и лодката, ако загребе вода, става опасно. Товарим я и я караме на биваците, които имаме - дали тук, дали на бунгала - имали сме и по-нататък. Разрязваме я и вадим хайвера, ако е женска. За хайвера си имаше в Ново село два цеха, три ли бяха? - лицензирани, които го изкупуваха, плащаха ни го. Със самия труп или го продавахме - идваха от София, ние им се обаждахме - цялата на труп, или режахме на филета.

От хайвера на една моруна много пари ли могат да се изкарат?

Тогава ли?

Тогава.

Да, определено. Това си беше законен риболов, ние сме си плащали лицензите - за времето си, женска ако хванеш - от хайвера с честен труд нямаше как да изкараш такива пари.

Въпреки че ние сме взимали трохите - така съм чувал.

Какво можеш да си купиш с парите от една голяма моруна?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Аз, специално, не си купих дори и кола. Можеш да си купиш доста работи. Не знам дали знаете, но се плащаше в долари, тогава се плащаше само в долари.

Не, не знам.

Само в долари се плащаше, във валута. Аз и брат ми сме работили тука в химкомбината, малко зад тези дървета е района на химкомбината, дето се правеха гумите, и на тогавашните заплати, дето вземахме, доста трудно се оцеляваше - и да гледаш семейство...А ако имаше късмет да хванем, определено по`се чувствахме хора.

Човек може ли да си купи кола, апартамент от един такъв улов?

Можеше, определено можеше да си купиш поне една гарсонiera без проблем от една риба, че дори и да ти останат. Като риба с тегло стотина килограма рядко дава под 10 кг хайвер.

Цените - стигаха от 100 до 200 долара на килограм - зависи от улова годишния. Ако няма добър улов за тая година, вдигаха цените.

Какво го правеха тоя хайвер?

Не зная, чувал съм, че всичко се е изнасяло в чужбина. Специално за Франция съм чувал, но ние бяхме до там - до цеха, дето го преработват. Закарваме го, мерят го, плащат го...

Ядяхте ли го?

Аз съм ял. Дядо ми ме е научил от малък да го ям. Харесвал ми е, но дори и да имам пари никога няма да платя толкова пари за това. Не е нещо толкова особено за мен. Харесвал ми е, защото съм бил научен от малък. Приятелчетата ми са го пробвали и казват: „Това...не”

Дядо ти известен рибар ли беше?

За времето си, смея да кажа - да.

Тук от Видин или от друго място?

От село Кошава - там е роден, там е живял, там е починал.

Той ли те научи да ловиш риба?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Да, доста от нещата той ме е учил. Първо съм бил, като дете - с въдиците, и винаги ми беше кеф, като излизаха с лодките от Промисления риболов с мрежите, винаги мечтаех да ида с тях, да гледам, да видя като ловят някоя голяма риба. И полека-лека с течение на времето... Да, той ме е научил доста. Баща ми - лека му пръст и на него! - учил ме и той. Но то си го има отвътре...Риболовът, Дунава за такива като мене - това е обич, любов - не знам как да го нарека...

Човек може ли да си изкарва хляба само от рибарлък?

В момента ли? Сега - не.

И преди и сега.

Преди от есетровите риби - да, можеше. Стига да имаш късмет.

Дядо ти в Държавен риболов ли беше?

Да.

Имаше ли приятели, как беше тогава, ако помниш, разбира се? В една лодка колко души, имаше ли лодка?

Да, имаха си лодки. Лодките си бяха на Държавен риболов - това, което си спомням, което знам от тях. То доста отдавна няма Държавен риболов. Но имаха си лодки, дървени бяха, не бяха такива пластмасови. Разправял ми е, че отначало двигатели не са имали никакви, на гребла са били - мъка е било. И определено е било пак беднотия - най-бедните са си рибарите. По въпроса дали е могло да преживяваме - само тия години, в които риболувахме с кърмаците на есетрова риба. От тогава и сега вече е много трудно. Сега риболуваме за удоволствие, ей така да се съберем с приятели.

Да, това е на е най-голямата. Това е брат ми тука.

Как се казва брат ти?

Емил Ангелов.

Къде е това?

Това е на около километър нагоре срещу течението на Дунава, там имахме бунгало - пак така на брега на Дунава, както тука. За нея помня, че беше април месец, Дунава реката беше доста пълноводна ...

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Сигурно е било трудно?

Да, беше доста трудно, но емоцията не се забравя.

Как ще я забравиш?! Емил майстор ли е сега на рибите?

Него по` не го влече, не е като мен. Други грижи ли има - не че ние нямаме, но имаме ли свободно време - тук сме!

Тази?

Това е пак брат ми. Това е есетра. По-подробни спомени нямам, освен че сме били доста по-млади.

Ти ли си ги правил тези снимки?

Или аз, или той. Щом го има повечето него, значи аз съм го снимал. Риболували сме повечето време с него. Иначе съм започнал с баща ми, но той се пенсионира и заминаха с майка ми на село и останахме ние с брат ми тук.

Лодката?

Имали сме три лодки. Тая е последната, дето я оставих, да си ходим на плаж с жената, с детето, с приятелите, ей така да излезем по Дунава за някоя риба. Отначало сме се мъчили доста с една метална лодка, докато хванахме първата риба да изкараме някой лев и си купихме друга, после си взехме тая. Риболувахме с руски двигатели „Ветерок”, нямаше ги тия по-съвременните, американски...

Откъде си купувахте двигателите преди?

Руските ли?

Да.

Предимно ги вземахме от хора, които са работили навремето в Съюза (СССР - бел. И.Т.) и са си купували от там. Някой работил по Русия, по Съюза, купил си го, не го ползвал и ние търсехме, и си купувахме. За времето си бяха добри. Сега вече търсим по-икономични, при тая цена на горивото...

Кои са най-хубавите двигатели днес?

О, има доста хубави, за съжаление ние пак трудно можем да си ги позволим.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

От тези по-достъпните?

Джонсън, Евинруд, Меркурий, Ямаха, Сузуки - американски, японски.

Ти с какви излизаш?

В момента работим с един Евинруд. Той си е вече стар. Сега вече има четиритактови, много по-икономични, но и цената им е по-добра.

Дядо ти е можел сигурно да плете мрежи?

Да, за разлика от мене, аз така и не се научих.

Откъде се взимаха материалите за мрежите?

Всичко от тук - от химкомбината. Кордата, или капрон, както му казваме ние, от тук се снабдяваха, взимаха го, то се произвеждаха много тогава.

Те са го произвеждали тука?

Да, тук се произвеждаше. То е корда, дето не гние във вода. Разправял ми е навремето преди да я има тук „Химията”, преди да почнат да го произвеждат, са работили с памучна нишка, но тя гние, трудно са ловели и по-големи риби, късали са мрежите. Но тогава е имало и риба, а сега има всичко - всякакви модерни риболовни уреди, няма риба.

Защо няма риба според тебе?

Не знам. Според мен тук в нашия участък, а и не само тук, говорим за доста голям участък, от доста години насам вече няма много видове риба, дето ги е имало преди. Защо изчезна? Може би от прекомерен улов. Преди си мислехме, че е от Химкомбината - изхвърлят отрови и т.н., но май се оказа, че не е така. Така и не се завърнаха чигата - изчезна напълно в тия райони тук. А и с други колеги си говорим и те не я намират вече. Сомът изчезна и той, а защо? Може би от прекомерен уловът, не знам. Нивото е според мене също от много голямо значение. Нямаме постоянно ниво, пролетно време, когато рибата се размножава и трябва да много видове риба разливища, дето да си хвърлят хайвера, по тихи води. Като се качи нивото и тя си хвърли хайвера и то за 24 часа до 48 нивото може да падне драстично с по метър-два, всичко пресъхва, умира хайверът ... С тоя Джердап сърбите постоянно варират и при нас водата е постоянно нагоре-надолу, спада, качва се,

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

спада, качва се. Така си мислим, че това е също един от факторите - за Железни врати говоря.

Може би е така. Като човек - потомствен рибар, спомняш ли си дядо ти да е разказвал има ли някакви поличби, ако срещне някого с пълни чанти или бременна жена, че ще има риба, че ще са пълни мрежите или пък не?

Не, нямам такива спомени. Единственото, което си спомням , и което винаги ми е повтарял, откакто риболувам с лодка - „Никога не употребявай алкохол и не влизай в лодката! Като излезеш, пийте си, но в лодката под влияние на алкохола не влизайте!” Това само единствено помня от него, винаги ми го повтаряше.

Колко души влизат в едно лодка?

Двама. И на мрежи пак двама риболуваме. Е, някой път, като има мераклия някое приятелче да гледа, и по трима.

Колко най-много риба може ад събере една лодка?

Доста може да събере. Тия лодки, ни е им казваме „тутраканки”, тия пластмасовите, този модел доста могат да съберат.

А тези лодки откъде се купуват?

Произвеждат се в Тутракан. Тази съм я купил на старо, отремонтирали сме я. Има ги и нови. И в момента знам, че си работи заводът, дето ги правят.

И от Тутракан как идват тук?

На колесар, с платформа. Обаждаш им се по телефона, заявяваш, казват ти цената, отиваш, купуваш, товариш и така.

Как се съхранява риба?

Ние я съхраняваме във фризери, а някога дядо ми ми е разправял, че само и единствено във сол.

Рецепта има ли?

Може и да е имало, аз не знам точно. Но само със сол е било тогава.

А за рибената чорба?

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Рибената чорба нещо по-особено не знам. Така са ме учили мен - слагаме лук нарязан, моркови, домати, някоя чушка. Самата риба да ври не повече от десетина минути, вади се, слагат се зеленчуците, продуктите да се сварят хубаво, слага се после рибата, и девесил - това е основната подправка.

А на коя рецепта казват „Влашка саламура”?

Това е една рецепта, дето аз не знам да я правя. Брат ми я прави. Вкусна е, но знам единствено, че рибата се пече отгоре на готварските печки на дърва, после вече се прави тоя сос - как точно не го знам, слага се рибата там да поомекне малко. Влашката саламура и влашката рибена чорба - да е много люта.

Как те хранеше баба ти, като беше при тях - при баба ти и дядо ти?

Ваканциите ли?

Да.

Те много ядяха качамак, обичаха да ядат там по влашко качамак с ей тая рибената саламура. Аз така и не се научих това да го ям, не ми харесва.

Как се казваха те?

Дядо ми се казваше Ангел, а баба ми Мелозина.

Тя откъде е?

И тя си е от там, от Кошава.

Това влашко село ли е?

Да, абсолютно. То тук по поречието на Дунава почти всички села са влашки, може би с изключение на Ново село.

Как си я спомняш баба си?

Помня я доста добре, те не са починали и двамата чак толкова отдавна. Беше доста мъничка бабката, плетеше мрежи и тя, цяла зима плетяха с дядо ми, знаеше да плете, всичко знаеше, беше я научил. Това им беше - зимно време, като се прибере той от Дунава, до печката си опънат мрежите и плетат.

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Той ходеше ли да лови риба другаде?

Не, риболуваха си в реката в техния участък край селото. Последните години, преди да закрият Държавен риболов риболуваха по вътрешни водоеми - тук има язовири: Рабиша, язовир Дреновец- пак към Държавен риболов ги наемаха да ловят.

Помниш ли да е замръзвал Дунав или да сте ловили риба в леда в дупка?

Не. Помня няколко ледохода, доста големи ледоходи - може би над 80 % лед по Дунава, но напълно да замръзне отгоре - не. Знам от баща ми, но точно коя година е било... Той ми е разправял, че е замръзнал до такава степен, че са играели футбол отгоре на леда. Но аз - не.

На Никулден?

На Никулден задължително се събираме с приятели.

Къде празнувате?

При едни наши приятели се събирахме, навремето държаха заведение в града. Сега в последно време се събираме по домовете в по-тесен кръг. Но задължително тук. Това, което сме си набавили като риба, че то в този момент трудно се лови риба, може би лоша поличба ли е, не знам, точно тогава прясна риба трудно си набавяме. Тук си гласим чорбата - рибена задължително, пържим си. Колкото и да е студено отиваме и сядаме, вечерта се събираме, задължително си го празнуваме. И може би само тогава посещаваме църквата - и то ходим в „Свети Никола”. Ама един път само годишно...

Много ти благодаря, че поговори с мен!

И аз благодаря!

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
ИНВЕСТИРАМЕ ВЪВ ВАШЕТО БЪДЕЩЕ!

БЪЛГАРСКО ПРАВИТЕЛСТВО

Българо-румънска
търговско-промишлена палата

Име на съставителя/редактора: БРТПП
Адрес: ул. „Войводова“ 12-14 Русе
Телефон: 082507606
Електронна поща: info@brcci.eu

Проектът “Мемофиш” е съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие по Програма Интеррег V-A Румъния-България.

Стойност на финансирането от ЕФРР: 423 921.71 евро

Проект „Мемофиш. Памет и бъдеще. Истории за дунавската цивилизация“, eMS
ROBG-420

Дата на публикацията: декември 2018 г.
Съдържанието на този материал не представлява непременно официалната
позиция на Европейския съюз

www.interregobg.eu

РЕГИОНАЛЕН ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ - РУСЕ

Interreg

Европейски съюз

www.interregobg.eu